

assaig
XAVIER PLA

Per a un lector català, llegir l'obra d'Emil Cioran (1911-1995) en la nostra llengua és com retrobar un vell amic, com escoltar una veu que és alhora familiar i desconeguda, com explorar paisatges ja trepitjats anteriorment.

Cioran, foc sense flama

De l'inconvenient d'haver nascut

EMIL CIORAN

Traducció d'Andreu Gomila
Barcelona
Empúries, 2019
235 pàgines

Per a un país on els moralistes han estat tan ben llegits, gràcies en part a Josep Pla i a Joan Fuster i a Miquel Bauçà i encara alguns (pocs) altres, i on la tradició aforística i diàstica no para de créixer, de Josep Igual a Antoni Martí Monterde, entre alguns (pocs) altres, la lectura de l'obra de Cioran es converteix en una experiència estilística, estètica i filosòfica amb pocs exemples comparables. Per a qui li agradi el pensament poc sistematitzat i l'expressió entretallada de l'aforisme, per a qui es deixi endur per la punxada lúcida i seca de la paraula, els escrits de Cioran, un foc que crepita sense flama, són un formidable entrenament i entreteniment. I ara encara més després que, *laus Deo!*, podem llegir traduït un dels llibres majors del contradictori pensador romanès. Fa dos anys Viena Edicions va publicar *El crepuscle dels pensaments*, en una traducció col·lectiva des de la seva llengua natal, i ara acaba d'aparèixer a Empúries, traduït per Andreu Gomila, un dels seus títols més celebrats: *De l'inconvenient d'haver nascut*, publicat l'any 1973 en francès, com la major part de la seva obra des que es va establir a París als anys quaranta del segle passat.

Ho va explicar molt bé Guillem Calaforra en un esplèndid assaig publicat ja fa anys, estirant alhora fils ja treballats per Enric Balaguer i Ximo Espinós: hi ha una clara filiació fusteriana en l'obra aforística d'Emil Cioran. O, dit d'una altra manera, qualsevol lector català s'adona, llegint

els seus aforismes, que Cioran fustereja. No tan sols es tracta d'unes meres afinitats electives, o d'una pura coincidència temporal, de compartir un mateix temps històric. Hi ha, en els paradoxals pensaments de Cioran, una ironia lúcida, un sentit de l'humor, amarg, i de vegades corrosiu, una reflexió escèptica i distanciada sobre la condició humana i, també, un saber-se riure d'un mateix, una *auto-dérision* (per dir-ho amb aquest concepte francès gairebé intradueïble), que els fa, en ocasions, gairebé intercanviables amb els de Fuster. És cert que el pessimisme de Cioran fa balança amb la voluntat esperançada de Fuster, que la visceralitat del romanès, la seva mirada única sobre el mal, contrasten amb l'hedonisme fusterià, amb la seva amagada sensualitat, però així i tot una lectura comparada provoca sorpreses epifàniques i interrogacions més que retòriques. I més encara quan els estudiosos ens expliquen que, de fet, Fuster no va llegir mai res de Cioran, o si més no, no en va arribar a parlar mai. Però, com sempre passa, els silencis són més que eloqüents.

Presentat en dotze parts o capítols, que de vegades semblen arbitraris, *De l'inconvenient d'haver nascut* és un llibre d'aforismes i de pensaments, alguns ben curts, diguem-ne convencionals, encara que aquest concepte difícilment es pugui aplicar a Cioran. Aquests són els més fusterians: "Jo no faig res, ja ho sabeu. Però veig com passen les hores —i val més això que intentar omplir-les"; "Hauríem

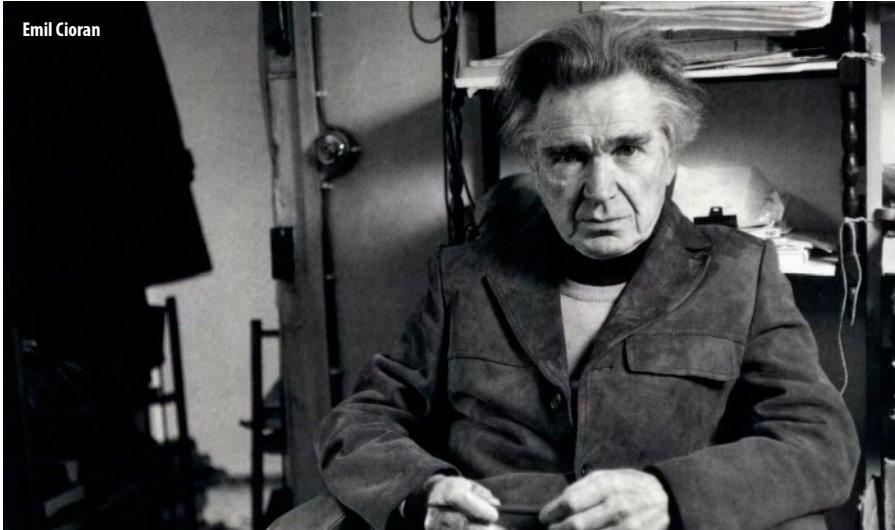
teatre
Adaptació en Teatre Akadèmia de l'obra de Molière 'El burgès gentilhome'

televisió
'Evil', la nova sèrie de Michelle i Robert King que es pot veure en el canal Syfy

literatura
Esteve Plantada entrevista Carla Gràcia, autora de 'L'abisme', la seva segona novel·la

Emil Cioran

entre dues tombes "i fumar durant hores. La considero l'època més activa de la meua vida".

Cioran és un bon lector dels textos budistes, i de la regla de sant Benet, i també es remet sovint a santa Teresa, però la seva tasca autoimposada i desasossegada de "negació", de "des-creure", de "desposseïment" el porta a defensar que "no correm cap a la mort, fugim de la catàstrofe del naixement". L'eix central del llibre, doncs, és el resseguiment adolorit d'algú que, obsedit pel naixement, es pot dir que "té mal". D'algú que escriu, per exemple, "no em perdono haver nascut". O que afirma, contundent: "No néixer és sens dubte la millor fórmula de totes. Malauradament, no és a l'abast de ningú".

d'haver estat dispensats d'arrossegar un cos. El pes del *jo* ja bastava"; "Has de tenir molta força, i molta sort, si pots viure sense cap ambició. Jo m'hi obligo. Però el fet d'obligar-m'hi ja té a veure amb l'ambició". En d'altres, en canvi, el nihilisme de Cioran s'allunya definitivament del pensador de Sueca: "Una única cosa important: aprendre a ser perdedor"; o: "No paga la pena matar-se, ja que sempre es fa massa tard". O bé: "M'agradaria ser lliure, perdudament lliure. Lliure com un nascut mort"; o bé, "Si la mort només tingués un cantó negatiu, morir seria un acte impracticable". D'altres, són una mica més llargs, com aquest en què Cioran reclama la necessitat de la literatura personal com la més "veritable" en règims que tant poden ser estalinistes com franquistes: "El retret més gran que podem fer als règims policíacs és que obliguen a destruir, com a mesura de prudència, cartes i diaris íntims, és a dir, el que hi ha de menys fals en literatura". D'altres són glosses de lectures literàries antigues, represa de reflexions d'alguns dels seus clàssics (Joubert, La Rochefoucauld, Nietzsche). O, encara, breus anècdotes personals: durant la seva joventut, recorrent en bicicleta els pobles francesos, Cioran trobava un gran plaer a visitar els cementiris rurals i ajeure's

CATALUNYA, LA QÜESTIÓ NACIONAL I EL DRET D'AUTODETERMINACIÓ (1912-1935)
ANDREU NIN
Edició i presentació: PELAI PAGES

34

ANDREU NIN, CATALUNYA, LA QÜESTIÓ NACIONAL I EL DRET D'AUTODETERMINACIÓ (1912-1935)
NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook i Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresi quatre.cat